

МАҚСАД – ҚОНУНЛАРНИНГ ХАЛҚЧИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ

Авал хабар қилганимиздек, Олий Мажлис Сенатининг ўн иккинчи ялпи мажлиси 19 декабрь куни ҳам ўз ишيني давом эттирди. Кун давомида сенаторлар ва йиғилишга таклиф этилган мутасадди ташкилотлар вакиллари бир қанча қонунлар ва масалаларни муҳокама қилди. Шунингдек, аввалги йиғилишларда юборилган парламент сўрови натижалари юзасидан жавоблар ҳам эшитилди.

Қуйида кун тартибидоги масалалар ва муҳокамадан ўтган қонунларнинг аҳамияти борасида сенаторлар фикрлари билан танишасиз.

Муносабат

Мансабдорлар масъулияти оширилмоқда

Кутбиддин БУРҲОНОВ,
Олий Мажлис Сенатининг
Мудоффа ва хавфсизлик
масалалари кўмитаси раиси:

— Халқимизда оловга нисбатан “тилсиз ёв” деган ибора ишлатилади. Албатта, бу беҳиз эмас. Ҳар йили дунё миқёсида унинг қанчалиги минглаб инсонлар ҳалок бўлади. Иқтисодийда жуда катта моддий зарар еттирилади.

Шу боис мамлакатимизда ёнғин хавфсизлиги профилактикасига алоҳида эътибор қаратилади. Сўнгги йилларда содир бўлаётган ёнғинлар статистикаси таҳлил қилинганда, ҳодисалар сони ҳам, улар келтириб чиқарётган иқтисодий ва ижтимоий зарар миқдори ҳам ортиб бораётгани кузатилади. Бу эса ёнғин хавфсизлиги соҳасида тизимли муаммолар борлигини, айниқса, масъул мансабдорлар зиммасидаги вазифаларни янада кучайтириш зарурлигини кўрсатмоқда.

Амалдаги қонунчиликда ёнғин хавфсизлиги қоидаларини биринчи марта бузган мансабдор шахсларга нисбатан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 211-моддаси биринчи қисми бўйича маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида шундай ҳуқуқбузарлик такрор юз берган бўлса, ушбу модданинг иккинчи қисмига биноан, шунингдек, содир этилган ҳуқуқбузарлик ёнғин чиқишига олиб келган бўлса, учинчи қисмига кўра жазолар чоралари кўрилиши белгиланган.

Бугунги кунда ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузган мансабдор шахсларга нисбатан қўлланилаётган энгил жазо чоралари қўллаётган натижани бермаётганилиги, мансабдор шахслар томонидан ёнғин хавфсизлиги қоидаларини тақдоран ва тизимли бўлиш натижасида йирик қўлмалар ёнғинлар юз бераётганилиги сир эмас. Статистик маълумотларга кўра, ёнғин хавфсизлиги талабларини бузганлиги учун 2024 йилда 32 157 нафар мансабдор шахс маъмурий жавобгарликка тортилган бўлса, 2025 йилнинг 11 ойи давомида 17 621 нафар мансабдор шахсга нисбатан маъмурий жазо чораси қўлланилган.

Аммо жўрилаётган чораларга қарамадан сўрали йилнинг 11 ойида республика бўйича жами 10 222 та (2024 йилнинг 11 ойида 8 722 та) ёнғин ҳолати қайд этилган бўлиб,

оқибатда жисмоний ва юридик шахсларга 225,7 млрд. сўм миқдорига зарар етказилган. Энг ачинарлиси, мазкур ёнғинларда 102 нафар фуқаро жараҳат олган ва 67 нафари вафот этган.

Ўтказилган таҳлиллар шунини кўрсатмоқдаки, ёнғинлар, асосан, тегишли мансабдор шахсларнинг масъулиятсизлиги ва бу ҳолатларнинг олдини олиш бўйича таъсир чоралари етарли эмаслиги оқибатида келиб чиқмоқда.

Шу боис “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ёнғинларнинг олдини олиш самарадорлигини оширишга қаратилган ўзгаришлар ва қўшимча киритиш тўғрисида”ги қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 211-моддасига тегишли ўзгаришлар киритилиб, ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузган мансабдор шахсларга нисбатан қўлланиладиган жазо санкцияларини ошириш ҳамда мавқияда кодекснинг 249-моддасига ҳам ўзгаришлар киритилмоқда.

Хусусан, қорхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда, жамоат жойларида, омбухона биноларида ва турархоналарда, шунингдек, тегишли объектларни лойиҳалаштириш, қуриш ва қайта қуриш чоғида ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузиш ёки ёнғинга қарши жихозлар, ускуналар, ёнғинни аниқлаш ва ўчиришнинг автомат воситаларидан фойдаланиш ва уларни сақлаш қоидаларини бузганлик учун мансабдор шахсларга жазо миқдорлари сезиларли равишда оширилмоқда.

Бундан ташқари, қонун билан ёнғин хавфсизлиги қоидалари бузилиши ёнғин келиб чиқишига сабаб бўлса, мансабдор шахсларга нисбатан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 332-моддасида назарда тутилган имтиёзлар, яъни 15 кун ичида иштиёрий тўлаган жарима учун 50 фоиз ёки 30 кун ичида 70 фоизлик имтиёзлар қўлланилмаслиги назарда тутилмоқда.

Шу билан бирга, “Ёнғин хавфсизлиги тўғрисида”ги Қонунга ҳам тегишли ўзгаришлар киритилиб, давлат ёнғин назорати органларига — ёнғинлар билан боғлиқ факултетда вазиятларнинг ҳамда аҳолининг ҳаётига ва соғлиғига бошқача тарзда муқаррар хавф пайдо бўлишининг олдини олиш мақсадида тадбиркорлик субъектлари фаолиятини қонунчиликда белгиланган (10 кундан ортиқ бўлмаган муддатга) тартибда тўхтатиб туриш ваколати берилган.

Қонуннинг қабул қилиниши ёнғин хавфсизлиги қоидаларини бузганлик учун мансабдор шахсларга нисбатан жавобгарлик чораларини кучайтириш

орқали бу туркумдаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга, маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этган мансабдор шахсларнинг қонунларга риоя қилишини таъминлашга, уларнинг айнан бир турдаги ҳуқуқбузарликни қайта содир этишининг олди олинишига хизмат қилади.

Ҳайвонот ва ўсимлик дунёси муҳофазаси кучайтирилади

Сайёра АБДИКАРИМОВА,
Олий Мажлис Сенатининг
Аграр, сув ҳўжалиги
масалалари ва экология
кўмитаси раиси ўринбосари:

— Бугунги кунда мамлакатимизда атроф-муҳит муҳофазаси, экологик барқарорлиқни таъминлаш, қулай экомуҳитни яратиш бўйича янги ёндашув асосида ислохотлар амалга оширилмоқда.

Энг муҳими, сўнгги пайтларда экологик масалаларга бўлган муносабат тўдан ўзгариб, уни тартибга солувчи қонунчилик базаси тақомиллаштирилган.

“Атроф-муҳитни асраш ва яшил” иқтисодиёт йили” давлат дастури доирасида юртимизда экологик барқарорликни таъминлаш, қулай экомуҳитни яратиш бўйича янги ёндашув асосида ислохотлар амалга оширилди. Шунингдек, айни йўналишда ислохотларни изчил олиб бориш учун мустақам қонунчилик базаси ҳам яратилди.

Шу кунга қадар мамлакатимизда экология ва атроф-муҳитни муҳофазасида қилиш ҳамда табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш соҳаси 30 дан ортиқ қонунлар, 300 га яқин бошқа меърий-ҳуқуқий ҳужжатлар билан тартибга солинмоқда. Аммо ўрганишлар таҳлили соҳада айрим муаммо ва камчиликлар мавжудлигини кўрсатмоқда.

Хусусан, экология ва атроф-муҳитни муҳофазасида қилиш тўғрисидаги қонунчилик талабларини бузганлик учун маъмурий ва жиноий санкциялар миқдори содир этилган қилмишнинг ижтимоий хавфлилик даражаси ҳамда келиб чиқадиган оқибат миқдорига нисбатан номуносиб бўлиб қолмоқда. Бундан ташқари, айрим турдаги ижтимоий хавфли қилмишлар учун қонунчиликда жавобгарлик назарда тутилмаган бўлса, айрим турдаги ижтимоий хавфли қилмишлар учун жавобгарлик фақатгина паст миқдорли маъмурий санкциялар билан чегараланган. Бу каби ҳолатлар эса қатор салбий оқибатлар келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Масалан, 2024 йил ва 2025 йилнинг биринчи ярим йиллигида экологик ҳуқуқбузарликлар юзасидан 122 та ҳолат бўйича жиноий иш кўзга тутилган бўлиб, уларнинг барчасида энгил молиявий жарима жазоси қўлланилган.

Ҳолбуки, қимматбаҳо дархатлар ноқонуний қилиниши натижасида

табиатга 67 млрд. сўмлик зарар етказилган.

Саноат, маиший ва бошқа турдаги чиқиндиларни тўплаш, ташини, зарарсизлантириш, сақлаш, утилизация қилиш, қайта ишлаш, реализацияси чоғида экологик талабларни бузиш ҳолатлари сони сезиларли равишда ошган. Хусусан, 2024 йилда 19 230 та, 2025 йилнинг биринчи ярим йиллигида эса 28 256 та ҳолат қайд этилган.

Бундай ҳолатлар эса қонунчилик ҳужжатларига атроф-муҳит, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг муҳофазасини кучайтириш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни таъминлашга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш зарурлигини тақозо қилмоқда.

Таклиф этилаётган “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига атроф-муҳит, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг муҳофазасини кучайтириш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланишни таъминлашга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун билан “Табиатни муҳофазаси тўғрисида”ги, “Атмосфера ҳавосини муҳофазаси тўғрисида”ги, “Чиқиндилар тўғрисида”ги, “Лицензиялаш, рухсат бериш ва хабардор қилиш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги қонунларга ҳамда Жиноят ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларга қўшимча ҳамда ўзгаришлар киритиш назарда тутилмоқда.

Атроф-табиий муҳитни ифлослантириш, ер, ер ости бойлиқларидан фойдаланиш шартларини ёки уларни муҳофазаси қилиш талабларини бузганлик, шунингдек, экинзорларни, ўрмонларни, дархатларни ёки бошқа ўсимликларни шикастлантиришнинг учун жиноий жазо чоралари кучайтирилмоқда.

Бундан ташқари, аҳоли пунктларидаги ва туман (шаҳар) марказларидаги ариқларни, ирригация тизимларини кўмиб ташлаганлик, чиқиндилар тўплаш майдончаларида ва уларнинг қўриқланмайдиган (модулли) иншоотларида қайта ишланадиган тоифага мансуб чиқиндиларни қонунга хилоф равишда тўплаганлик ва олиб чиқиб кетганлик, кўп квартиралар уйга туташ тупроқли ёки яшил қопламали ер участкасини ўзбошимчалик билан бетонлаштириш, қурилма ва конструкциялар ўрнатганлик учун маъмурий жавобгарлик назарда тутилмоқда.

Мазкур қонуннинг қабул қилиниши билан ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва экологик назоратни самарали ташкил этиш, иқлим ўзгариши бўйича олиб борилаётган ислохотларни жадаллаштириш ҳамда ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимликлар ва ҳайвонлар турларининг сони кўпайтирилишига эришилади.

Бу каби ўзгаришлар юртимиз экологик ва атроф-муҳит барқарорлигини сақлаш, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини ривожлантиришга катта ҳисса қўшади.

«Халқ сўзи».

Акс садо

ПАРЛАМЕНТ ДИПЛОМАТИЯСИДА ЁШЛАРНИНГ ЎРНИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 18 — 20 декабрь кунлари Японияга амалга оширган расмий ташрифи мамлакатимиз ташқи сиёсий ҳаётида муҳим воқеа сифатида баҳоланмоқда. Ушбу ташриф Ўзбекистон — Япония ўртасидаги стратегик шерикликни мустақамлаш, шунингдек, парламентлар ва ёшлар ўртасидаги ҳамкорликни янги бошқича олиб чиқишга хизмат қилиши билан муҳим аҳамиятга эга.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзоларининг фикр-мулоҳазалари шу ҳақда.

Келажак сари дадил қадам

Отабек СОБИТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
ҳузуридаги Ёшлар парламенти раиси:

— Президентимизнинг Японияга расмий ташрифи нафақат икки давлат ўртасидаги аънавий дипломатик муносабатларни, балки замонавий сиёсий ҳамкорликнинг янги форматларини намоён этди. Ушбу ташрифда парламентларо мулоқотнинг аҳамияти, айниқса, Ёшлар парламенти институти орқали ёшлар дипломатиясини ривожлантириш имкониятлари устувор масала сифатида кўтарилди.

Давлатимиз раҳбарининг Япония парламенти Маслаҳатчилар палатаси президенти билан учрашуви бевосита парламент дипломатияси, жумладан, ёшлар парламенти институтининг аҳамияти тобора ортиб бораётганини яққол кўрсатди. Бу каби юқори даражадаги мулоқот эса авлодда масъулилик, фаоллик ва юрт тақдирига дахлдорлик туйғусини шакллантиришга хизмат қилади. Шунингдек, парламентларо ҳамкорлик орқали ёшлар ташаббусларини илгари суриш, халқаро тажриба билан танишиш ва глобал сиёсий жараёнларда иштирок этиш имкониятлари яратилди.

Дарҳақиқат, сўнгги йилларда минтақавий шерикликда эришилган ютуқлар — чегаралар масаласининг

ҳал этилиши, савдо-иқтисодий алоқаларнинг кенгайтирилиши, маданият-гуманитар интеграциянинг ривожланиши ёшлар учун янги имкониятлар эшигини очди. Япония билан ҳамкорлик орқали парламент дипломатияси ва ёшлар институтларидаги тажриба ушбу имкониятларни янада бойитилади.

Ёшлар — мамлакатнинг энг катта бойлиги. Уларнинг таълим, соғлиғи, ижтимоий фаоллиги ва адолатли имкониятларга эга бўлиши нафақат Марказий Осиё, балки Ўзбекистон — Япония ҳамкорлигининг барқарорлиги ва келажак стратегик ривожланиши учун ҳам муҳим омил ҳисобланади.

Шу нуқта назардан айтганда, Японияга ташриф парламентлар ва ёшлар институтлари орқали халқаро ҳамкорликни мустақамлаш, ёшларни глобал сиёсий жараёнларга фаол жалб қилиш ва Ўзбекистоннинг минтақавий стратегик шериклигини чуқурлаштиришда тарихий аҳамиятга эга воқеадир.

Дунё ёшларини бирлаштирувчи куч

Зафар АСРОРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги
Ёшлар парламенти кўмита раиси ўринбосари:

— Президентимизнинг Япония ҳукумати ва парламенти раҳбарлари билан учрашувларда парламент стратегик шериклик ва кўп қиррали ҳамкорликни мустақамлашда муҳим институт экани таъкидланди.

Алоҳида ургу ёшлар парламенти ҳамкорлигига қаратилди. Томирлар Ўзбекистон — Япония ёшлар парламенти аъзолари форумини ташкил этиш ва 2026 йилда Самарқандда бўлиб ўтадиган глобал конференцияда Кунчиқар маъмурий бўйича олиб борилаётган ислохотларни жадаллаштириш ҳамда ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ўсимликлар ва ҳайвонлар турларининг сони кўпайтирилишига эришилади.

Бу каби ўзгаришлар юртимиз экологик ва атроф-муҳит барқарорлигини сақлаш, ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини ривожлантиришга катта ҳисса қўшади.

«Халқ сўзи».

Ёшлар парламенти бу жараёнда нафақат сиёсий билим ва тажриба орттириш, балки Ўзбекистон — Япония ҳамкорлигида янги ташаббусларни илгари суриш имкониятини ҳам беради. Ёшлар иштирокидаги парламент дипломатияси оқибатларо ишонч ва стратегик шерикликни мустақамлаш, парламентларо мулоқотни кенгайтириш ҳамда икки мамлакатнинг келажак авлод лидерларини тайёрлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Ушбу ташриф ва парламентлар ҳамкорлиги Ўзбекистон ҳамда Япония ўртасидаги дўстона муносабатлар, стратегик шериклик ва ёшлар институти орқали парламент дипломатиясини ривожлантиришда тарихий аҳамият касб этди. Ёшлар парламенти фаолияти бу жараёнда марказий драйвер сифатида янги ғоялар ва ташаббусларни илгари суриши, икки давлатнинг ҳамкорлигини барқарор ва узлуксиз ривожланишга олиб чиқади.

Рақамли қонунчилик, стартап ғояларни илгари суриш имконияти

Сарвиноз СОИПҲЎЖАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги
Ёшлар парламенти аъзоси:

— Президентимиз музокаралар чоғида Япония ва Ўзбекистон ёшлар парламенти фаолиятига алоҳида тўхталгани беҳиз эмас. Чунки бугун улар орқали “юмшоқ куч” механизмининг самарали ишлаши асосий омил сифатида эътироф этилмоқда. Ўзбекистон ва Япония ёшлар парламенти раиси ўзаро бевосита алоқалари келажакда икки давлат ўртасидаги стратегик шерикликни мустақамлашга қаратилган норматив ташаббусларни ишлаб чиқишда муҳим йўналишларни беради.

Ёшлар парламенти аъзолари халқаро музокаралар, парламент дипломатияси ва институционал мулоқотда иштирок этиш орқали сиёсий тафаккур, масъулият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш кўникмаларини эгаллайди. Бу эса узоқ муддатда профессионал, замонавий ва глобал фикрлайдиган сиёсий кадрлар заҳирасини яратишга хизмат қилади деб ишонамиз.

ажралиб туради. Бу эса Ёшлар парламенти аъзолари рақамли қонунчилик, сунъий интеллектни тартибга солиш, экологик барқарорлик ва ёшлар бандлигини таъминлашга қаратилган норматив ташаббусларни ишлаб чиқишда муҳим йўналишларни беради.

Ёшлар парламенти аъзолари халқаро музокаралар, парламент дипломатияси ва институционал мулоқотда иштирок этиш орқали сиёсий тафаккур, масъулият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш кўникмаларини эгаллайди. Бу эса узоқ муддатда профессионал, замонавий ва глобал фикрлайдиган сиёсий кадрлар заҳирасини яратишга хизмат қилади деб ишонамиз.

«Халқ сўзи».

МУҲИМ ТАШАББУСЛАР ЎЗАРО АЛОҚАЛАРНИ ЯНАДА МУСТАҚАМЛАЙДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Японияга амалга оширган расмий ташрифи икки мамлакат ўртасидаги узоқ муддатли стратегик шерикликни янада мустақамлаш йўлидаги муҳим сиёсий воқеа бўлди. Ушбу ташриф Ўзбекистоннинг бу каби етакчи давлатлар билан ўзаро ишонч, очкилик ва манфаатли ҳамкорликка асосланган ташқи сиёсий йўналишини изчил давом эттираётганини яққол намоён қилади.

Фикр

“Марказий Осиё + Япония” саммити минтақамиз давлатлари ва Кунчиқар мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий, инвестициявий ва технологиявий ҳамкорликни янада мустақамлашга қаратилган стратегик аҳамиятга эга бўлиб, минтақавий ҳамда глобал иқтисодий шерикликни ривожлантириш учун муҳим платформадир.

Давлатимиз раҳбари саммитдаги нутқида Марказий Осиё ва Япония ўртасидаги ҳамкорликни янада кенгайтириш, минтақавий барқарор ривожланишни таъминлаш ва ишбилармон доиралар ўртасида тўғридан-тўғри алоқаларни мустақамлаш бўйича қатор янги ташаббусларни илгари сурди. Улар доирасида савдо-иқтисодий

алоқаларни ривожлантириш, Япония инвестицияларини жалб қилиш, саноат кооперацияси ва инновация технологияларни кенг қўллаш, шунингдек, ташқи савдо имкониятларини кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Шу билан бирга, бундан 20 йил муқаддам Япония “Марказий Осиё +” мулоқотининг ташаббускори бўлгани қайд этилди ва ушбу формат стратегик муҳим механизм сифатида баҳоланди. Шу муносабат билан саммитларни давлат раҳбарлари даражасида ҳар икки йилда бир мартаба ўтказиш таклифи илгари сурилди ҳамда навбатдаги учрашувлардан бирининг Ўзбекистонда қабул қилинишига тайёрлик билдирилди.

Ўзбекистон “Марказий

Осиё — Япония 2040” ҳамкорлик стратегиясини ишлаб чиқишни қўллаб-қувватлаш ва унинг ҳужжатига минтақамамлакатларининг барқарор ривожланиши ҳамда глобал иқтисодий жараёнларга интеграциясини таъминлайдиган аниқ дастур ва лойиҳаларни киритиш тарафдорлиги экани таъкидланди. Янги ғоя ва таклифларни ишлаб чиқиш ҳамда ҳамкорликнинг кенг қамровли кун тартибининг шакллантириш мақсадида мамлакатимизнинг етакчи таҳлил ва илмий-тадқиқот марказлари иштирокида Экспертлар форумини таъсис этишининг аҳамияти алоҳида таъкидланди. Ушбу форумнинг илк йиғилишини келгуси йил Тошкент шаҳрида ўтказиш таклиф қилинди.

Бугунги кунда рақамли трансформация иқтисодий ўсиш ва барқарор ривожланишнинг хал қилувчи омилларидан бирига айланиб бораётганини инобатга олган ҳолда Президентимиз “Марказий Осиё — Япония” рақамли хабини ташкил этиш ташаббусини илгари сурди. Ушбу платформа рақамли

ечимлар, сунъий интеллект, “буомлар интернет”, киберхавфсизлик ҳамда инновация иқтисодий соҳаларда кўп томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қилиши қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари халқаро сиёсат ва минтақавий хавфсизлик масалаларини тўхталар экан, Марказий Осиё мамлакатлари ва Япониянинг Афғонистонни тинч, барқарор ривожлантиришга давлат сифатида қўриш борасидаги интилишлари ўзаро муштарак эканини таъкидлади.

Албатта, саммит яқунлари бўйича ҳамкорлик доирасида амалга оширилиши режалаштирилган қатор лойиҳалар икки томонлама муносабатларнинг стратегик аҳамиятини яна бир бор тасдиқлаш баробарида Марказий Осиё минтақасида барқарорлик, таракқиёт ва ўзаро ҳамкорликни таъминлашга қаратилган саъй-ҳаракатларнинг изчил давоми сифатида ҳам алоҳида аҳамият касб этди.

Барно БЕРДИЕВА,
Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси
депутати.

Сарҳисоб

Ўзбекистон сўнги йилларда янги, фаол ва очиқ ташқи сиёсати билан жаҳон ҳамжамияти эътибори марказида бўлиб турибди. Давлатимиз раҳбарининг хорижий мамлакатларга таширлариди эришилаётган келишувлар, ҳамкорлик алоқалари мустақамланиши, бу эса, ўз навбатида, иқтисодиёт ривожига, инвестициялар ҳажми ва экспорт-импорт амалиётлари ортиши, пировардда аҳолининг даромадлари муттасил ўсишида ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда.

Дарҳақиқат, дунёдаги ҳозирги "турбулентлик" ва глобал иқтисодиётдаги ноаниқликларга қарамай, Ўзбекистоннинг

иқтисодиёти ўртача 6-7 фоиз атрофида барқарор равишда ўсмоқда. Бинобарин, 2024 йилда ялпи ички маҳсулот (ЯИМ)нинг ўсиш суръати 6,5 фоизни ташкил этди, унинг ҳажми 121 млрд. АҚШ долларига етди. Жорий йилнинг 9 ойида эса ўсиш суръати 7,6 фоизни кўрсатди. Бу кўрсаткичлар нуфузли халқаро молия институтларининг ҳисоботларида ҳам ўз тасдиғини топмоқда.

Халқаро валюта жағфармаси прогнозига кўра, бу йил мамлакат иқтисодиёти ҳажми 130 млрд. АҚШ долларидан ошади. Бундай юксак натижалар кўлга киритилишида мамлакатда олиб борилаётган кенг қамровли ислохотлар, шунингдек, инвестициявий муҳитнинг яхшиланаётгани,

тадбиркорлик кенг қўллаб-қувватланаётгани, замонавий саноат мажмуалари барпо этилаётгани, "яшил" ва инновацион иқтисодиётга ўтилиб, муқобил энергия манбалари яратилаётгани, ахборот технологиялари, туризм ва молиявий технологиялар каби хизмат кўрсатиш тармоқлари ривожлантирилаётгани мустақам замин яратди, десак, муболаға бўлмайди.

Шу билан бирга, экспертлар бунга давлат инвестиция дастурларининг изчил ижроси билан бир қаторда, хорижий ҳамкорлар иштирокида йирик лойиҳаларни рўёбга чиқариш ва маҳаллий ишлаб чиқариш рақобатбардошлигини ошириш чора-тадбирлари кўриллаётгани билан изоҳлашмоқда.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТЛАР – ТАРАҚҚИЁТ ТАЯНЧИ

ёхуд Ўзбекистон чет эллик сармоядорлар учун очиқ ва инвестициявий жозибадор мамлакатга айланди

Инвестициянинг бунёдкор кучи

XXI аснинг дастлабки чорагида иқтисодиётнинг глобаллашув жараёнлари ўзига хос даврга айланди. Мамлакатда иқтисодий ўсишни жадаллаштириш, жаҳон бозорига чиқиш, халқаро иқтисодий муносабатларни муваффақиятли олиб бориш, ички ва ташқи бозорда миллий товарлар рақобатбардошлигини таъминлаш — буларнинг барчаси турли кўринишдаги чет эл сармояларини кенг жалб қилишни тақозо этади.

Президентимизнинг хорижий таширлариди давомида эришилган энг муҳим ютуқлардан бири — бу Ўзбекистонга кириб келаётган хорижий инвестициялар ҳажми кескин ўсганидир. Илгари нисбатан ёпиқ бўлган иқтисодиёт эндиликда чет эллик сармоядорлар учун очиқ ва жозибадор майдонга айланди.

Расмий маълумотларга кўра, сўнги йилларда Ўзбекистон иқтисодиётига киритилган инвестициялар ҳажми бир неча баравар ошган. Агар 2017 йилда асосий капиталга жалб этилган инвестициялар 14,1 млрд. АҚШ долларини ташкил қилган бўлса, 2024 йилда 40,0 млрд. долларга етди, киритилган чет эл инвестициялари 3,5 млрд. доллардан 27,7 млрд. долларгача ўсган. Бунда жалб этилган тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг ҳажми эса беш баробар ошган.

Таҳлилларга қараганда, мамлакатга киритилаётган инвестициялар нафақат молиявий ресурсларни, балки илғор технологиялар, замонавий бошқарув усуллари ва халқаро стандартларни ҳам қамраб олгани билан алоҳида аҳамиятга эга. Булар саноат, энергетика, қишлоқ хўжалиги, хизмат кўрсатиш, ахборот технологиялари каби иқтисодиётнинг қатор етакчи соҳалари модернизациясига, янги ишлаб чиқариш қувватларини яратишга хизмат қилмоқда. Бу эса, ўз навбатида, иқтисодиёт ўсишининг асосий омилларидан бирига айланди. Биргина саноат маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари сўнги беш йилда ўртача 6 фоиздан кам бўлмай, йил якуни билан 6,7 фоизга етиши кутилмоқда. Унинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 25 фоиздан юқори бўлиб, мунтазам ўсиб бормоқда.

Президентимиз таширлариди давомида имзоланган ҳужжатлар, эркин савдо ҳудудларини ташкил этишга қаратилган келишувлар ва тарифсиз тўсиқларни камайтириш бўйича чора-тадбирлар янги бозорларни ўзлаштириш ва экспорт ҳажмини ошириш имконини берди. Фаол ташқи сиёсат экспорт географияси ва таркибини сезиларли даражада кенгайтирди. Германия, Франция ва Италия каби Европа Иттифоқи мамлакатлари ҳамда Америка Қўшма Штатлари билан ташқи савдо айланмалари сезиларли даражада ошди. Энг асосийси, 2025 йил якунига кўра, аҳоли жон бошига даромад 3,5 минг АҚШ долларига етиши кутилаётган бўлиб, шубҳасиз, мазкур иқтисодий юқалишда инвестициянинг бунёдкор кучи ҳал қилувчи роль ўйнади.

Янги давр ва ўзгаришлар остонаси

Бугун дунё иқтисодиёти янги давр ва ўзгаришлар остонасида турибди. Бу эса барқарор ривожланиш йўлидан бораётган мамлакатимизни бир қатор йўналишлар, ҳусусан, "яшил" иқтисодиётга эътибор қаратиши тақозо этади. Қувонарлиси, Ўзбекистонда айнан ушбу моделга ўтиш борасида кенг қўламли амалий ишларга киришилган бўлиб, ўтган қисқа даврда "яшил" энергетика соҳасига қарийб 6 млрд. доллар тўғридан-тўғри хориж сармояси киритилди. Бунинг самараси ўлароқ, электр энергияси ишлаб чиқариш ҳажми 59 млрд.дан 82 млрд. киловатт-соатга ортди. Кейинги беш йилда ушбу кўрсаткич 120 млрд. киловатт-соатдан ошиб, "яшил" энергия улуши 54,3 фоизга етади. Шунингдек, электр тармоқларини янгилашга 4 млрд. доллар жалб қилиш мўлжалланган.

Бугун рақамли технология ва сунъий интеллект иқтисодиёт драйверига айланаётгани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Мамлакатимизда мазкур йўналишдаги лойиҳалар ижроси ҳам жадал тулган. Натижада шу йилнинг ўзида IT экспорти 1 млрд. АҚШ долларига етиши кутилмоқда. Бу борада эришилаётган ютуқлар халқаро даражада эътироф этилиб, Ўзбекистон Сунъий интеллектга тайёрлик бўйича халқаро индексда бир йилда 17 поғонага кўтарилди.

Шу ўринда таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Халқаро валюта жағфармаси ва Жаҳон банки билан биргаликда мамлакат молия секторини илк бор комплекс баҳолашдан ўтказди. Натижалар ёмон эмас. Халқаро молия институтлари банк, молия, суғурта, капитал бозоридидаги ислохотларни тўлиқ қўллаб-қувватлашни маълум қилди. Ушбу

соҳаларни кейинги ривожланиш босқичига олиб чиқиш мақсадида Ўзбекистонда Молиявий барқарорлик кенгаши ташкил этилади, Марказий банкда киберхавфсизлик ва молиявий технологиялар платформалари ишга туширилади. Суғурта тизимида ҳам қатта ислохотлар бошланди. Миллий қайта суғурталаш компанияси ва Глобал қайта суғурталаш рақамли платформасига асос солинди.

Яна бир йўналиш бевосита "тўртинчи саноат инқилоби" таъсирида талаб ортиб бораётган "технологик" минераллар ишлаб чиқаришни ривожлантириш билан чамбарчас боғлиқ. Гап шундаки, Ўзбекистонда вольфрам, молибден, магний, литий, графит, ванадий, титан ва бошқа минералларнинг катта захираси аниқланган бўлиб, ер ости бойликларимизнинг салоҳияти 3 трлн. долларга баҳоланмоқда. Бундан англашлядики, минтақамизнинг минераллардан юқори қўшилган қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқариш хабиға айланиши учун табиий имкониятлар гоятда юқори. Президентимиз ташаббуси билан Тошкент ва Самарқанд вилоятларида "Кежакар металлари технопарки" бунёд этилаётгани эса мазкур жаҳадаги йирик лойиҳаларга бамисоли қанот бағишлайди.

Ишончга асосланган ҳамкорлик

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси ва сиёсий иродаси тўғрйли қўшни

Расмий маълумотларга кўра, сўнги йилларда Ўзбекистон иқтисодиётига киритилган инвестициялар ҳажми бир неча баравар ошган. Агар 2017 йилда асосий капиталга жалб этилган инвестициялар 14,1 млрд. АҚШ долларини ташкил қилган бўлса, 2024 йилда 40,0 млрд. долларга етди, киритилган чет эл инвестициялари 3,5 млрд. доллардан 27,7 млрд. долларгача ўсган. Бунда жалб этилган тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг ҳажми эса беш баробар ошган.

мамлакатлар билан йўлга қўйилган очиқ ва дўстона сиёсат натижасида Марказий Осиёда мутлақо янги ҳамкорлик муҳити шаклланди. Яқинда Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Тошкентда ўтказилган Маслаҳат учрашуви савдо-иқтисодий ва инвестициявий соҳалардаги муносабатларни янги босқичга кўтарди.

Эътибор беринг, саккиз йилда қўшниларимиз билан товар айланмаси ҳажми 3,5 баробардан зиёд ошиб, қарийб 13 млрд. АҚШ долларига етди. Улар иштирокида қўллаб йирик инвестициявий лойиҳалар амалга оширилмоқда. Жумладан, Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон темир йўли қурилиши бошланган бўлса, энергетика ва инфратузилма соҳаларида яна бир қанча истиқболли лойиҳаларни тайёрлаш ишлари якунига етказилляпти.

Хозирда Ўзбекистонга наинки қўшни, айни чоғда олис давлатлар, шунингдек, халқаро ташкилотлар катта ишонч билдирмоқда. Бу бежиз эмас. Биргина молиявий институтлар мисолида айтадиган бўлсак, юртимизда улар билан мутлақо янгича ишлаш усулига ўтилиб, аниқ натижага қаратилган самарали ҳамкорлик тизими жорий этилди. Европа тикланиш ва тараққиёт банки ўтган йили Ўзбекистонга рекорд миқдорда — 1 млрд. АҚШ долларига яқин инвестиция киритгани, ушбу банкнинг минтақадаги энг йирик ҳамкориға айланганимиз ана шу савб-ҳаракатлар мевасидир.

Яна бир эътиборли жиҳат шундаки, халқаро молия ташкилотларининг хусусий сектор билан ҳамкорлиги кескин кучайиб, илғор корхоналарга тўғридан-тўғри инвестиция киритилляпти. Жумладан, бир йил давомида уларнинг хусусий компания ва банклар билан қўшма лойиҳалари умумий ҳажми 1 млрд. АҚШ долларидан ортди.

Айтиш жоизки, хорижий компаниялар аънаванавий йўналишлар билан чегараланиб қолмасдан "яшил" энергия, чиқиндиларни қайта ишлаш, электр энергиясини сақлаш, "яшил" водород ишлаб чиқариш каби илғор соҳаларда ҳам янги лойиҳаларга кўл урмоқда. Бу ҳусусда гап кетганда, "Acwa Power", "Masdar", "Linde", "Shanghai Environment", "Total Energies" сингари етакчи компаниялар томонидан 8 млрд. АҚШ долларидан зиёд инвестиция киритиб, "яшил" иқтисодиётни ривожлантиришга катта ҳисса қўшаётганини алоҳида эътироф этиш зарур.

Кейинги пайтда юртимизга рақамли технологиялар соҳасида дунё тан олган нуфузли компаниялар ҳам кириб келаётгани қув-

нарли ҳол, албатта. Айттайлик, "DataVolt" компанияси минтақадаги энг йирик "яшил дата марказ"ни, "Veon" компанияси сунъий интеллектга асосланган "мобиль суперпилова"ни яратиш лойиҳаларига киришган. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Булар хорижий инвесторларнинг очиқлик сиёсати ва ислохотларга бўлган юксак ишонч мевасидир.

Ривожланишнинг амалий ифодаси

Ҳар қандай давлатнинг иқтисодий юқалишида ташқи иқтисодий алоқалар муҳим аҳамиятга эга. Сабаби, экспортнинг ўсиши мамлакат валюта захираларини қўлайитириб, ишлаб чиқариш қувватларини ошириш орқали иқтисодиётнинг глобал қиймат занжирларига интеграциялашувини тезлаштиради. Импорт операциялари эса корхоналарнинг замонавий ускуна ва технологияларга бўлган эътиёжини таъминлашга хизмат қилади.

Шу маънода, Ўзбекистоннинг ташқи савдо айланмаси қарийб 2,5 баробар ошгани, айниқса, экспорт ҳажмининг барқарор ўсиш суръатлари таъминланаётгани эътиборга молик. Мамлакат ташқи савдо айланмаси 2017 йилда 26,5 млрд. АҚШ долларини ташкил этган бўлса, 2024 йилда мазкур кўрсаткич 67,2 млрд. долларга етди ва 2025 йил якунида эса 75 млрд. АҚШ доллари атрофида бўлиши кутилмоқда.

Масалан, 2017 йилда экспорт ҳажми 12 млрд. долларга тенг бўлса, 2024 йилда

27,3 млрд. АҚШ доллари ва 2025 йилда бу рақам кутилмаларга кўра, 30 млрд. АҚШ долларидан ошади. Экспорт таркибида аънаванавий хомашё эмас, аксинча, тайёр тўқимачилик маҳсулотлари, қишлоқ хўжалиги ва саноат товарлари, хизматлар улуши муттасил ортаётгани иқтисодий ислохотларнинг тўғри танланганини англалади, албатта.

Иқтисодиётнинг ривожланиши, аввало, аҳолининг турмуш даражасида акс этади, аниқроғи, аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадга таъсир кўрсатади. Расмий маълумотларга қараганда, сўнги йилларда Ўзбекистонда киши бошига тўғри келадиган ЯИМ ўртача барқарор ўсмоқда. Масалан, шу йилнинг 9 ойида ўтган йилнинг мос давридагиға нисбатан 5,6 фоиз ошди.

Аҳоли даромадининг ўсиши, ўз навбатида, одамларнинг харид қобилиятини ошириб, ички истеъмолни рағбатлантиради ва иқтисодиётда тўлақонли пул айланишини таъминляпти. Ижтимоий химоя, таълим ва соғлиқни сақлаш соҳаларига йўналтирилаётган маблағларнинг қўлайиши эса аҳоли турмуш сифатини яхшилашга хизмат қилмоқда. Натижада юртимизда замонавий шарҳлар қад кўтармоқда, қишлоқ ва маҳалла олоб бўлмоқда. Ўтган саккиз йилда аҳоли учун 500 мингга яқин квартиралар қўп қаватли уй-жойлар барпо этилдики, бу мустақилликнинг дастлабки 25 йилдагиға нисбатан тўрт қарра кўлдири. Бундан ташқари, маҳалла инфратузилмасини яхшилаш, қишлоқлар ва йўлларни обод қилиш учун 60 трлн. сўм маблағ сарфланди. Шунингдек, миллиардлаб доллар хорижий сармоя жалб этилиб, 100 мингдан ортиқ инвести-

Бугун кўпчилик ҳавас билан қараётган ушбу иқтисодий ютуқлар ҳақида мушоҳада қилганда, таниқли сиёсатшунос, давлат ва жамоат ароби Қудратилла Рафиқовнинг "Аламин бор..." мақоласида айтилган мана бу мулоҳаза ёдга тушаверилади: "Нега биз, ҳатто мустақиллик йилларида ҳам бу ишларга киришмадик. Нега? Нега? Нега?.. Пулимиз йўқмиди? Ахир устимизга бугун осмондан бойлик ёғилмади-ку. Пахтамиз ҳам, олтинимизга газимиз ҳам ўша-ўша-ку... Унда нима учун бу ишларни илгарирок қилмадик, кимдан, нимадан кўрқдик?!"

Охириги саккиз йил давомида қўлга киритилган улкан тарихий ютуқлар, Ўзбекистоннинг иқтисодий динамикаси замирида, шубҳасиз, Президентимиз бошчилигида ўз вақтида бошланган кенг қўламли ислохотлар мужассам. Бугун қад ростлаётган улкан бинолар, замонавий шаҳарчалар, қўрқам уй-жойлар, мактаб ва боччалар, табиёиёт, данданият ва спорт масканлари мисолида Янги Ўзбекистоннинг иқтисодий қудрати ва улкан бунёдкорлик салоҳияти яққол намоён бўлмоқда. Буларнинг барчаси, аввало, инсон қадрини уюлғлаш, унинг ҳуқуқ ва маънафатларини таъминлашга хизмат қилаётгани билан аҳамиятлидир.

Ўзимизга хос ва мос модель

Аҳолининг ижтимоий химоясини кучайтириш, даромадини қўлайитириш, бир сўз билан айтганда, камбағалликни қисқартириш ҳақида сўз борганида Янги Ўзбекистоннинг ўзига хос модели яратилганини айтиш жоиз. Унга кўра, аввало, манзилли ижтимоий дфтарлар жорий этилиб, барча эътиёжманд оилалар қамраб олинди. Пандемия даврида бепул дори-дармон, ижтимоий нафақалар учун жами 8 млрд. долларлик маблағ ажратилди. Натижада 5 млн. 200 минг нафар киши "камбағаллик қопқони"га тушиб қолишининг олди олинди.

Шу билан бирга, жамиятнинг энг қуйи бўғинигача тушиб, маҳаллабай ишлаш тизими йўлга қўйилди. Хар бир хонадон, хар бир оила билан индивидуал режа асосида ишлаб, даромадини ошириш учун етарли ресурс берилди. Булар билан кифояланмасдан маҳаллаларни обод қилиш, тадбиркорлик инфратузилмасини ривожлантиришга хар йили 2,5-3 млрд. доллар йўналтирилмоқда. Қишлоқ аҳолиси ҳаётини яхшилаш, даромадди қилиш учун пахта ва галла майдонлари 235 минг гектарга қисқартирилиб, одамларга 30 — 50 сотихдан ер ажратиб берилди. Бу 800 минг инсоннинг ҳам ишли, ҳам даромади бўлишида кўл келди. Бундай кенг қўламли савб-ҳаракатлар ҳисобига Ўзбекистон 2030 йилга қадар камбағалликни 2 қарра қисқартириш бўйича олган мажбуриятини барвақт бажариши мумкин.

Нафсиламини айтганда, Ўзбекистонда 2030 йилгача, халқаро мезонларга кўра, камбағалликка тўлиқ барҳам бериш учун барча имконият бор. Фаол инвестиция сиёсати тўғрйли 2025 йилнинг ўзида 35 млрд. доллар сармоя эвазига 9 мингдан ортиқ янги корхоналар, 300 мингга яқин юқори даромадли иш ўринлари ташкил этилмоқда. Уй-жойга муҳтож ва даромади паст аҳолиға ипотека тизимидан фойдаланиш учун хар йили 200 млн. доллар субсидия ажратилади. Шунга мос равишда кўп квартиралар уйлар барпо қилиняпти.

Хозирги кунда Ўзбекистон том маънода улкан қурилишлар майдониға айланди. Илгари бунёдкорлик ишлари фақат давлат буюртмаси асосида бажарилган бўлса, эндиликда соҳада хусусий сектор етакчилик қилмоқда. Бунга хусусий қурилиш компаниялари сони 30 мингдан ошгани, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш ҳажми эса 6 млрд. долларга яқинлашгани мисолида ҳам кўриш мумкин.

Бундай улкан ўзгаришлар қишлоқ хўжалиги, тўқимачилик, электротехника, машинасозлик, фармацевтика каби иқтисодиётнинг етакчи соҳаларида ҳам қузатилляпти. Улар сафига яна бир йўналиш — туризм ва хизмат кўрсатиш ҳам қўшилди. Бундай дейиш учун асослар бор, албатта. Авваллари 500 млн. долларга етмаган туризм экспорти хозир 3 млрд. долларлик маррадан ошди. Энг муҳими, барча тармоқларга янги илм, замонавий технологиялар кириб келди. Уларда юз минглаб иш ўринлари ва юқори малакали кадрлар пайдо бўлди. Тазбир жоиз бўлса, хар бир соҳада Янги Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт стратегияси, тажриба мактаби шаклланди.

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, "Илми, тарбияни тўғри қилсак, ҳамма соҳаларни малакали мутахассислар ўзинга ривожлантиради".

Яқинда бу ерда тадбиркор Дилфуза Жамилова ташаббуси билан барпо қилинган "Sokin Palace" меҳмонхонаси сайёҳларга хизмат кўрсатишга киришди. — Ўзида миллийлигимизни муҳассам этган шундай маскан фаолиятини йўлга қўйиш ниятида эдик, — дейди Д. Жамилова. — Мақсадимизга эришганимиздан хурсандимиз. Лойиҳа қиймати 1,5 миллиард сўм бўлган меҳмонхонамиз 30 ўринга мўлжалланган. 8 та иш ўрни яратдик. Ходимларимиз хорижий ҳамда маҳаллий сайёҳларга қисоладагидек хизмат кўрсатмоқда. Самимий муносабат, дўстона муҳит, шарқона шарт-шароит туризмини ривожлантиришга хизмат қилади. Ишга ана шу мезондан туриб ёндашляпмиз.

Айтиш жоизки, Бухоро вилоятида жорий йилнинг ўтган даврида турли мулк шаклидаги етишишга яқин меҳмонхоналар ўз фаолиятини бошлади.

Тўлқин ЭШНАЗАРОВ, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор.

БУХОРО ТОМОНЛАРДА

Шофиркон туманидаги "Мирзоқул" маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида салкам 1200 та оила истиқомат қилади. Аҳолининг қарийб 92 фоизи ичимлик суви билан таъминланган. Эндиликда қолган 8 фоизи ҳам марказлашган тоза сувдан баҳраманд бўлади.

Хайрли ишнинг кечи йўқ

Нисбатан чеккада жойлашган Мингон ва Дарозон қишлоқлари шу пайтга қадар водопроводлаштирилмаган эди. "Хайрли ишнинг кечи йўқ", деганларидек, бу масала ечимига киришилди. Ислом тараққиёт банки гуруҳи иштирокидаги "Қишлоқ жойларни барқарор ривожлантириш" лойиҳаси шу икки манзилда 150 та хонадон ташвишини енгиллаштиришда кўл келляпти. Лойиҳа доирасида ажратилган 2 миллиард сўм миқдоридида маблағ эвазига 8 километр узунликда қувиулар тортилмоқда.

Маълумотларга қараганда, шу каби тизимли ишлар натижасида жорий йил якуниға қадар Бухоро вилоятидаги 84 та маҳаллада ичимлик суви таъминоти яхшиланади.

«АВИЦЕННА» ЭТНИК ТУРИЗМ ШАҲАРЧАСИ ТУРИЗМ ШАҲАРЧАСИ БАРПО ЭТИЛАДИ

"Авиценна" этник туризм шаҳарчаси лойиҳаси тайёрланди. У буюк аждодимиз Абу Али ибн Сино туғилган Афсона қишлоғида барпо этилмоқда.

— Лойиҳадан ўнинчи аср ҳаётини акс эттирувчи 22 та объект ўрин олган, — дейди Бухоро вилояти туризм бошқармаси масъул ходими Бобуржон Тўхсанов. — Қадимий дарвозалар, карвонсарой, чойхона, хунармандчилик устaxonалари, тегиримон, турли доривор гиёҳлар, гулзорлар, деҳқон хонадони, Ибн Сино уй-музейи шулар жумласидан. Бу лойиҳа хорижликларда ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда.

Шуни инобатга олган вилоят туризм бошқармаси Ибн Сино жамоат фонди билан ҳамкорликда Маданий меросни тиклаш альянси (АҚШ) ҳамда "Arch International inc" халқаро ташкилотининг Европа бўйича ваколатхонаси масъуллари учун "Авиценна" этник туризм шаҳарчаси лойиҳаси тақдимотини ўтказди. Ўзаро тажриба алмашув хар икки томон учун ҳам фойдалли бўлди.

МАҲАЛЛАДАГИ МЕҲМОНХОНАЛАР Сони 77 ТАГА ЕТДИ

Бухоро шаҳрининг Қўқалдош маҳалласи нафақат қадимий обидлар, қадамжолар, хунармандчилик устaxonалари, балки меҳмоннавозлиги билан ҳам тилга тушмоқда. Маҳаллада айни дамда меҳмонхоналар сони 77 тани ташкил этапти.

Яқинда бу ерда тадбиркор Дилфуза Жамилова ташаббуси билан барпо қилинган "Sokin Palace" меҳмонхонаси сайёҳларга хизмат кўрсатишга киришди.

— Ўзида миллийлигимизни муҳассам этган шундай маскан фаолиятини йўлга қўйиш ниятида эдик, — дейди Д. Жамилова. — Мақсадимизга эришганимиздан хурсандимиз. Лойиҳа қиймати 1,5 миллиард сўм бўлган меҳмонхонамиз 30 ўринга мўлжалланган. 8 та иш ўрни яратдик. Ходимларимиз хорижий ҳамда маҳаллий сайёҳларга қисоладагидек хизмат кўрсатмоқда. Самимий муносабат, дўстона муҳит, шарқона шарт-шароит туризмини ривожлантиришга хизмат қилади. Ишга ана шу мезондан туриб ёндашляпмиз.

Айтиш жоизки, Бухоро вилоятида жорий йилнинг ўтган даврида турли мулк шаклидаги етишишга яқин меҳмонхоналар ўз фаолиятини бошлади.

Истам ИБРОҲИМОВ («Халқ сўзи»).

Тақдирот

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ЯНГИ РОМАН БИЛАН БОЙИДИ

Буюк адиб Абдулла Қодирий қаламига мансуб биринчи ўзбек романи — "Ўткан кунлар"нинг яратилганига 100 йил тўлди. Бир асрдирки, ушбу ўлмас асар неча авлод адабиёт мухобилари қалбида эзгулик ва маърифат чироғини ёқиб, миллионлаб инсонларни миллий ўзлигимиз, азалий қадриятларимиз ҳақида тарбиялаб келмоқда. Унинг бош қаҳрамонлари кўнглилардан чуқур жой олган бўлиб, ўз даврида ҳам, ҳозирги кунда ҳам китобхонлар уларнинг кейинги тақдирига қизиқиш қарши, асарнинг давомини хаёлан тасаввур қилиб юришини кўриш, кузатиш мумкин.

Улуғларнинг улуғлиги шундаки, улар ҳамма гапни ҳар доим ҳам очик айтивермайдилар. Нозик ишоратлар қиладики, бунда ақл эгаларига аниқ оладиған ботиний белги-аломатлар мужассам, десак, англай ҳақиқат.

"Ўткан кунлар" романининг сўнгги саҳифаларида "Ёзғучидан" деб берилган муқтасар изоҳда Абдулла Қодирий асар бош қаҳрамони Отабекнинг Ватан мудофааси йўлида ҳалок бўлгани, унинг Ёдғорбек деган ўғлидан икки фарзанд қолгани, уларнинг бири шўро ҳукуматининг масъул ишчиларидан экани, иккинчиси эса "босмачилар" сафига қўшилиб кетгани ҳақида ёзиб, гаройиб бир асарнинг сюжет линиясини белгилаб беради.

Вақти-соати етиб, адабиётимизнинг қайси бир истеъдодли вакили шу мавзунинг давом эттириб, янги тарихий асар яратишини куттиш мумкин эди. Ва орадан 100 йил ўтиб, мана шу гўзал орзу ўзининг бадиий инкишофини топди. Кўп йиллик ижодий фаолияти давомида Абдулла Қодирийни ўзига маънавий устоз деб биллиб, қалам тебратиб келатган таниқли ёзувчи Хайридин Султон томонидан тарихий ҳужжатлар асосида яратилган бадиий тўқима "Ялдо кечаси" романи учун асос бўлиб хизмат қилди.

21 декабрь куни пойтахтимиздаги "Шаҳидлар хотираси" ёдгорлик мажмуасида ушбу насрий асарнинг тақдирот маросими бўлиб ўтди. Кўндан буён кутилаётган ушбу тадбирда таниқли шоир ва ёзувчилар, адабиётшунос олимлар, таълим, маданият ҳамда санъат соҳаси намояндлари, талаба ёшлар, оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Дарвоқе, тақдирот маросимининг айнан шу санада ўтказилгани ҳамда ўзига хос маъно мужассам. Зеро, тақвимга кўра, 21 декабрдан 22 декабрга ўтадиган вақт оралиғи йилнинг энг узун туни — ялдо кечаси ҳисобланади. Ана шундай рамзий ном билан аталган роман эса кенг кўламли тарихий асар бўлиб, халқимиз ҳаётининг машаққат ҳамда изтиробларга тўла қоронғи тунларидан ҳижоқ қилади.

Беназир шоиримиз Мухаммад Шариф Гулҳаний қаламига мансуб: "Бу нечук тунким, они тонги йўқ, Ё музаинларининг бонги йўқ", деган сатрларнинг романига эпиграф қилиб олингани ҳам шундан далолат беради.

Янги китобни ўқувчиларга танитиш маросимининг ушбу масканда — Қатагон қурбонлари хотираси давлат музейи жойлашган сокин ҳудудда ўтказилгани ҳам бежиз эмас. Ўтган асрнинг машъум қатагон йилларида миллатимиз, халқимизнинг асл фарзандлари, маърифатпарвар жадид боболаримизнинг қўлпаб машхур намояндлари ўша даврда "Алвасти кўприк" деб ном олган мана шу жойда қатл этилган. Шу боис тадбир аввалида қатагон қурбонлари хотирасига ҳурмат бажо келтирилиб, Қуръон тиловат қилинди.

Анжуманда сўзга чиққан ижодкор зиёлилар, жамоатчилик вакиллари мамлакатимизда Президентимиз томонидан миллий тарихимизни тиклаш, илм-фан, таълим-тарбия, санъат ҳамда адабиёт соҳаларига кўрсатилаётган юксак эътибор ва гамхўрлик ўз ижобий самарасини бераётганини қайд этди. Жумладан, "Ялдо кечаси" тарихий романи ана шу йўлдаги янги, улкан бир қадам бўлгани таъкидланди.

Лотин ва кирилл алифбосларида чоп этилган ушбу китобнинг масъул муҳаррири, атоқли адиб ва таржимон, Ўзбекистон Қаҳрамони Иброҳим Фағуров асарни замонавий ўзбек адабиётида тамомила қашифёт, деб баҳолади.

Тақдирот маросимида "Ялдо кечаси" романида XIX асрнинг иккинчи ярми ҳамда XX асрнинг биринчи ярмида Туркистонда ҳукм сурган кескин ижтимоий-сиёсий вазият, мустақил тузум зуравонликлари, миллатпарвар зотларнинг фидокорона кураши, аждодларимиз бошига тушган кескин мусибатлар ҳақорини ва таъсирчан тасвирлангани қайд этилди.

— Роман гоёвий мақсади, мавзу-мундарижаси, гаройиб бадиий композицияси жиҳатидан бугунги адабиётимиз ривожига, шубҳасиз, катта бир воқеадир, — дейди адабиётшунос олим, академик Шухрат Сирожиддинов. — Ушбу асарни замонавий ўзбек миллий насрининг "Ўткан кунлар" романидан кейинги юз йиллик тарихида индивидуаллиги ва жозибадорлиги, миллий руҳи билан ажралиб турадиган юксак савиядаги китоб, деб бемалол айта оламиз. Шу боис бугунги китобхонлар, айниқса, ёшларимиз, романда ёзилган индек, "Туркистоннинг туганмас қайғуси, элнинг бедаво дарди, ватандорлик армони, озошлик ва адолат, маърифатли жамият орзуси, махрумият ва мағлубият аламларидан, зулм ва жаҳолат ҳукмрон бўлган ялдо кечаларининг ниҳоясиз истибдодидан ҳасрат ва фарёд чекиб" ҳисоқ қиладиган бу асарни, албатта, ўқиб-ўқишлари зарур, деб ҳисоблайман.

Тадбирда мазкур асар Янги Ўзбекистонда давлатимиз раҳбари томонидан амалга оширилаётган очиллик ҳамда эркинлик сиёсатининг ҳосиласи ўлароқ дунёга келгани эътироф этилиб, бугунги кунда миллий истиқболимизни асраш, уни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат, мустақиллик гоёларига садоқат руҳида тарбиялаш жамиятимиз аъзоларининг, аввало, миллат зиёлиларининг масъулияти ҳамда шарафли бурчи экани алоҳида таъкидланди.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ («Халқ сўзи»).

ЧЕМПИОННИНГ БОБОСИ БЎЛИШ БАХТИ...

Ўз меҳнатинг билан элга танилиш нақадар мароқли. Фарзандларинг ортидан машхурилик янада ёқимли ва шарафли. Эл билган фарзандлар камолдан масрур, шухратидан мағрур юриш бахтидан улуг саодат борми?! Аммо жажжи набиралар ортидан элга танилиш, ҳурмат-эҳтиром кўриш ҳар кимга ҳам насиб этавермайдиган бахт, десак, адашмаган бўламиз. Ана шу толега эришган боболардан бири мен бўлдим...

Фахр

Камина эл назарида ҳуқуқшунос, олим, шоир ёки ёзувчи сифатида эмас, балки жаҳон чемпионларининг бобоси сифатида танилди. Шу мартабамни барча эришган мақомларимдан энг улуғи деб биламан ва бундан фахрланман, завқу шавққа тўламан. Давраларда "Шахмат бўйича жаҳон чемпионлари — ака-ука Жавоҳир ва Ислонбек Синдоровларнинг бобоси" деб таништирилганларида кўпчилик мен билан бошқатдан кучоқлашиб кўришади, давра тўрига чиқариб, чемпионлар, оиламиз ва меннинг шаънимга мактовлар ёғдиради, тасаннолар айтади, дуолар қилади.

Набираларим билан ўтган ҳар олим шодликларга, ҳаяжону ҳис-сиётларга тўла. Айниқса, яқинда рўй берган тарихий кўнунда қалбимни мисли кўрилмаган қувончга, бир умрлик илқ хотираларга тўлдирди... Жорий йилнинг ноябрь ойида Хиндистоннинг Гоа шаҳрида бўлиб ўтган FIDE жаҳон кубоғи ярим финалги юртимизнинг икки шахматчиси — Жавоҳир Синдоров ва Нодирбек Якубовев муваффақиятли етиб борди. Жаҳон кубоғи учун курашаётган 4 шахматчидан 2 таси ўзбекистонлик экани барча юртошларимизда фахр ва гурур уйғотди. Жавоҳир яримфиналга чиққан, юрагим бир нарсани сезгандай турмуш ўртоғим ва набирам Ислонбек ҳамроҳлигида Хиндистонга йўл олди. Тўғриси, Тошкентда тура олмадим. Набирамнинг руҳан қўллаб-қувватлаш, ёнида туриб мадад беришини ўзимнинг бурчим деб билдим. Унга айтмасдан йўлга тушдик. "Сюрприз" қилмоқчи бўлдик. Бир кун йўл босиб, Гоага етиб бордик. Жавоҳир бизларни кўриб, чунонам қувониб кетдики!.. Ахир катта синов олдидан унга яқинларимиз далдаси, ота-она дуоси жуда муҳим эди-да!

Кейинги кунги яримфинал бахслари давом этди. Жавоҳир ҳамюрти Нодирбек билан тенгма-тенг "жан" олиб борди ва тай-брекда голиб келди. Қувончимизнинг чеки йўқ эди. Чунки набирам финалга йўл олиш билан бирга жаҳон шахмат тоғи учун номзодлар мусобақасига йўланмани ҳам нақд қилганди. Финалда Жавоҳир Хитойнинг

биринчи рақамли гроссмейстери Вэй Ига қарши донна сурди. Асосий бахсларда дуранг қайд этилди. Тай-брекда эса спортчиликнинг кўли балан келиб, рақибимизни таслим этди. Ва дунё шахмат тарихида илк бор 19 ёшли жаҳон кубоғи соҳибига айланди. Шу кунги қувончимизнинг сўз билан ифодалаш қийин. Орзуларимиз рўёбга чиққанидан осмонларда учиб юрардик гўё... Маҳаллий аҳоли, шахмат мутаассаддилари, юртошларимиздан келатган табриклар, қутловларнинг чеки йўқ эди...

Шу ҳаяжонли лаҳзаларда ижтимоий тармоқларда давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевнинг пойтахтимизда ўтаётган Президент олимпиадасининг очилишига бағишланган тадбирда нутқини тўхтатиб, Жавоҳирнинг жаҳон кубоғи голиби бўлгани ҳақидаги хушхабарни фахрий тўхтов билан эълон қилгани ва буни майдондаги минглаб ёшлар олқишлагани ҳақидаги лахзалар тарқалиб кетди. Бир қувончимизга юз қувонч қўшилди. Бир мuddат ўтмай давлатимиз раҳбарининг Жавоҳир билан гапласмоқчи эканини айтишди. Юртошларимизнинг шунча ишларидан, давлат юмшларидан ортиб, чемпион билан мулоқот қилмоқчи бўлгани қалбимизни чексиз гурурга тўлдирди. Президентимиз билан видео-кўнгирокни улаб берганларидан ҳаяжондан тилим қалимага келмай қолди. Давлатимиз раҳбари "Ассалоому алайкум, чемпионнинг бобоси" деб мурожаат этганида оёқла-

ларини тасаввур қилаверинг...

Сўнг чемпионга сўз берилди. У инглиз тилида раво сўзлаб, мухлисларни хурсанд қилди. Ташкилотчилар "Жавоҳир, сенга бир совға ҳозирладик", деганда ҳаммамиз ҳайрон бўлдик. Бир пайт чироқлар ўчирилиб, ҳаммамиз нигоҳи мониторга қаратилди. Экранда Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи сўзлаётгани, шу пайт кутилмаганда унга хабар етказилгани, давлатимиз раҳбари гапирганидан бироз тўхтаб, сўнг мамнуният билан Хиндистондаги шахмат бўйича жаҳон кубоғида Жавоҳир Синдоров голибликни қўлга киритиб, тарихий зафар қучгани ҳақидаги хабарни эълон қилгани, ўйингоҳ бир қалқиб, ёшларнинг "Ўзбекистон, Ўзбекистон!" деган ҳайқирлиқлари янграгани намойиш этилди.

Давлатимиз раҳбарининг чемпионга муносабати, ватандошларнинг олқиши, биз-ку майли, юзлаб хорижлик шахматчи ва мураббийларни лол қолдирди. Табриклар, қутловлар тинмади... Олам-олам қувонч билан эртаси кунни сахарда Мумбаида, сўнг Деҳли шаҳрига етиб келдик. Аэропортда бизни Ўзбекистоннинг Хиндистондаги Факуллода ва муҳтор элчиси Сардор Рустамбоев жамоаси билан илқ кутиб олди. Элчихона номидан совғалар улашди. Тошкентга ундагиз самолётга ҳам екилаб аъзолари чемпионга алоҳида ҳурмат кўрсатишди.

...Оммавий ахборот воситаларида батафсил ёритилгани боис Тошкентдаги байрамона кутиб олишу тантанали маросимлардан кўпчилик хабардор. Бу ўринда Жавоҳирга қимматбахо совғалар,

Президентимиз ўз нутқида аждодларимизнинг илмий ва маънавий мероси, биринчи ва иккинчи Ренессанс авлодлари учинчи Ренессанс пойдеворини қуришга қодирлигини эслатди. Ва 19 ёшли Жавоҳирнинг шахмат бўйича жаҳон кубоғини қўлга киритгани ҳам бунинг ёрқин далили эканини таъкидлади.

тармоқларида тарқалди. Бир мuddатдан сўнг тақдирлаш маросимига йилгидик. Бизни чемпионнинг ота-онаси сифатида энг олдинги ўринларга ўтказишди. Жавоҳир шоҳсўлга чиқиб, жонажон Ватанимиз мадҳияси янграганда, устидан зарлар сочилиб, олқишлар авжига чиққанда бу ҳолатни Ўзбекистондан кузатиб турган юртошларимиз кўз ёшларини тиёлмагани рост. Энди ота-онанинг қувончу шодлик-

шириши маълум бўлди. Мен набирамни маросимга кузатиб, ўзим ишда қолмоқчи эдим. Аммо масъуллар Президентимиз Жавоҳир бобоси билан келиши кераклигини тайинлаганини айтишди. Ҳаяжон ичра саройга етиб бордик. Бизни оstonада тантанали кутиб олишди. Саройда беш юздан ортқ меҳмонлар тўпланганди.

Шу кун Президентимиз пойтахтимизда "Беш миллион суъий интеллект етакчилари" лойиҳасига старт бериш маросимида Жавоҳирни тақдирлашга қарор қилган экан. Тўғри-да, шахмат ҳам ақл-заковат ўйини, суъий интеллект ҳам билим-тафаккур маҳсули.

Президентимиз ўз нутқида аждодларимизнинг илмий ва маънавий мероси, биринчи ва иккинчи Ренессанс алломалари ҳақида гапириб, уларнинг авлодлари учинчи Ренессанс пойдеворини қуришга қодирлигини эслатди. Ва 19 ёшли Жавоҳирнинг шахмат бўйича жаҳон кубоғини қўлга киритгани ҳам бунинг ёрқин далили эканини таъкидлади. Президент фармони ўқиб эшиттирилиб, Жавоҳир даврага тақдир этилди. Юртошларимиз эш чемпионнинг кўкрагига давлат мукофотини тақиб қўйди ва унинг келажакда жаҳон шахмат тоғини Ўзбекистонга олиб келишига умид билдирди.

Мен биринчи қаторда кўзим жижқа ёшга тўлиб ўтирар эканман, бундай ёзоз ва гамхўрликдан юрагим фаҳрга тўлди, шундай меҳрибон Юртошимиз борлигидан суюндим... Ўн йиллаб кечкан азобларим нут бўлиб, шу кунларга еганимиздан юрагим шукроналик ҳиссига тўлди... Президентимиз хорижий меҳмонлар олдида "Қаранг, меннинг ана шундай жавоҳир ўғлонларим бор", демоқчи бўлганини англаб турардим...

Шубҳасиз, бундай эътибор ёш чемпионга масъулият ҳам юклагани табиий. У келгуси мусобақаларга янада кучли тайёргарлик кўриши керак. Жавоҳир 2026 йилда Кипрда ўтадиган номзодлар турнирида голиб бўлиб, жаҳон шахмат тоғини Ватанимизга олиб келиши лозим...

Машаққатсиз ҳеч нарсага эришиб бўлмайди. Заҳматлар ортида эса рағбатлар ётади... Эқилган дарахт парварши қилсанг, бир кун, албатта, мева беради. Биз буни набирамиз Жавоҳир мисолида кўриб, ҳис этиб турибмиз...

Комил СИНДОРОВ, юридик фанлар доктори, профессор.

Маҳмудхўжа Бехбудий таваллудининг 150 йиллиги

ЖАСОРАТ ВА ИБРАТ МАЁФИ

Жадид боболар босиб ўтган йўл, улар қолдирган маънавий мерос, кўрсатган жасорат, ҳатто уларнинг армонлари ҳам келгуси авлод учун маёқ вазифасини ўтайди. Негаки, улар юртни нафақат озода қилиш, балки ривожланган давлат қаторига қўшиш учун жонларини қурбон қилган зуқко ва жасур аждодларимиздир.

Президентимиз томонидан жадидчилик ҳаракати, унинг намояндаларига, хусусан, Туркистон жадидчилик ҳаракати асосчиси Маҳмудхўжа Бехбудий шахси, фаолиятига эътибор юқори даражага кўтарилди. Аввало, давлатимиз раҳбари фармони билан Маҳмудхўжа Бехбудийга юртимизнинг олий мукофотларидан бири — "Буюк хизматлари учун" ордени берилди. Тошкент шаҳридаги Адиблар хиёбонида Бехбудийнинг музаззам ҳайкали ўрнатилди, Самарқанд шаҳрида ўзи яшаб ижод қилган, "Самарқанд" газетаси, "Ойна" журнали таҳриратлари фаолият кўрсатган бинода уй-музейи очилди, истеъдодли драматурглар учун мукофот таъсис қилинди. Шунинг-

дек, Ўзбекистон Журналистика ва оммавий коммуникациялар университетига унинг номида илмий мактаб ташкил этилди, талабалар учун Бехбудий стипендияси таъсис қилинди. Жорий йил эса биз, жадидшунослар учун ҳеч муболағасиз Маҳмудхўжа Бехбудий йили бўлди. Давлатимиз раҳбарининг "Туркистон жадидчилик ҳаракатининг асосчиси, атоқли адиб ва жамоат арбоби, ношар ва педагог Маҳмудхўжа Бехбудий таваллудининг 150 йиллигини кенг нишонлаш тўғрисида"ги қарори мазкур ишларни янги поғонага кўтарди.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳомийлигида алломанинг икки илмий асарлари чоп этилди. Унинг фаолияти бўйича докторлик диссертацияси ҳимоя қилинди, ижоди ҳақида бир неча рисолалар чиқди. Туркистон озошлиги йўлида жонини фидо этган бу донишманд бобомиз фаолияти дунё олимлари иштирокидаги халқаро анжуманларда йил бўйи ўрганилди.

Ана шу ишлар қаторида Самарқанд вилоятининг Тойлоқ туманида Маҳмудхўжа Бехбудий хотирасига бағишланган кенг қамровли руҳда ўтказилгани таъкидлаш лозим.

Ушбу тадбир доирасида Туркистон даҳоси туғилиб ўсган Тойлоқ туманининг Бахшитёпа маҳалласида мўъжаз бог яратилди ва унга "Маҳмудхўжа Бехбудий боғи" дея ном қўйилди. Бог тўрида Маҳмудхўжа Бехбудий музейи очилди. Унинг ёнида Маҳмудхўжа Бехбудий номидаги ўқув маркази иш бошлади. Аллома ўз даврида орзу қилган Маҳмудхўжа Бехбудий кутубхонаси ёшлар учун билим ўчоғига айланди. Ҳовлида эса маърифатпарвар бобомиз бюсти ўрнатилдики, унинг тантанали очилиш маросимида нурунийлар, олимлар, зиёлилар, маҳалла аҳли ва албатта, ёшлар қатнашди.

Шу кун Шопўлот маҳалласидаги маданият марказида илмий-амалий конференция ҳам ўтказилди. Унда олимлар, журналистлар ва зиёлилар Бехбудийнинг ҳаёт йўли, жадидчилик ҳаракатидаги ўрни, серқирра фаолияти юзасидан маърузалар қилди. Алломанинг эвараси Шоҳрух Бехбудий кўрсатилаётган эътибор учун авлодлари номидан, аввало, давлатимиз

раҳбарига, олимлар ва тадбир ташкилотчиларига, маҳалла аҳлига миннатдорлик билдирди.

Таниқли адиб Фармон Тошев қаламига мансуб "Бехбудий" номи спектакл намойиши анжуманга ўзгача шуқуҳ бахш этди. Шу пайтгача яратилган асарларда Бехбудийнинг сўнгги кунлари болшевиклар тўқиган афсоналар асосида намойиш қилинар эди. Истеъдодли режиссёр Фарҳод Бойназаров саҳналаштирган мазкур пьеса улардан фарқли равишда, яъни ҳақиқат намойиши билан яқунланбдики, бу лаҳзаларда айтилган сўзлар, чекилган фарёд томошабинлар юрагини ларзага келтирди. Самарқанд вилояти муסיқали драма театрининг ижодий жамоаси ижросидаги мазкур саҳна асари томошабинларда буюк жадид сиймосининг мураккаб ва ибратли ҳаёт йўлини бадиий тарзда ёритиб берди. Томошабинлар Туркистон даҳоси тақдирини гавдалантирган иқтидорли актёр Лазиз Маматқулов ва ижодий жамоа маҳоратини кўзларида ёш билан узоқ вақт олқишлади.

Кун давомида бўлиб ўтган тадбирлар Маҳмудхўжа Бехбудий меросини чуқур ўрганиш, уни ёшлар онгига сингдириш ва миллий маънавиятимизни юксалтириш йўлидаги муҳим қадам бўлди.

Ҳалим САИДОВ, Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети профессори.

Туркияда 9 — 17 ёшгача бўлган ўғил болалар ва қизлар ўртасида уюштирилган шахмат бўйича жаҳон чемпионатида Ўзбекистон терма жамоаси умумжамоа ҳисобида 1-ўринни эгаллади.

Халқ сўзи Народное слово. МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ. 2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1242. 10 379 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нарҳда.

ТАХРИРЯТГА КЕЛГАН ҚЎЛЪЗМАЛАР ТАҚРИБ ҚИЛИНАЙДИ ВА МУАЛЛИФИГА ҚАЙТАРИЛАЙДИ. Газетанинг мўкаддаси берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жаавобгар. Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифати чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмаҳона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ: 100066, Тошкент шаҳри, Ислон Каримов кўчаси, 55-уй. Навбатчи муҳаррир — Ф. Баҳромов. Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев. "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА яқуни — 02.45 Топширилди — 02.55 1 2 3 4 5 6